

Родољуб Шабић, 02. март 2010. године

"Прст Божији" и транспарентност буџета

У суботу је код Теразијске чесме под називом „Скоцкајте буџет“, требало да буде одржан један занимљив „хепенинг“. Невладине организације Про Концепт и БИРН Србија желеле су да заинтересованим грађанима дају могућност да убацивањем одговарајућих листића у 25 кутија које су представљале дефинисане приоритете распореде 656 милијарди динара, односно износ буџета Србије. А по окончању акције резултати би били објављени и стављени на располагање званичним креаторима буџета. Препознатљив циљ акције је био то да се, бар на симболичан начин, сви а поготово одговорни подсети на трендове на којима се у демократском свету заснива унапређење буџетског процеса, на потребу укључивања што шире јавности у процес креирања и поготово контроле трошења новца из заједничке касе. Независно од дестимулативне атмосфере која нас окружује и која стално провоцира размишљања о (не)смислу свега и свачега бар код мене овакве акције изазивају симпатије и кад и како могу увек их подржавам.

Ипак, уз све симпатије, насмејао сам се кад сам чуо да, због кише, „скоцкавање буџета“ није одржано. Нисам лицемеран, ствар је у томе да су „подршку“ акцији у виду свог присуства били најавили и многи представници власти укључујући и неке, са становишта креирања и трошења буџета, најважније, као што су нпр. челници скупштинског Одбора за буџет или Министарства финансија, што ме је подсетило на, такође, не много давна догађања, почетком лета, поводом предлагања и усвајања Закона о буџетском систему. Закон је био припремљен без икаквог учешћа јавности, а од већег броја добрих, употребљивих амандмана које је поднела група НВО специјализована за контролу буџета, Министарство финансија није прихватило ни један једини, сви су одбачени. Поводом тога сам, као Повереник за информације, морао јавно оценити да је однос предлагача према правима јавности најблаже речено тешко разумљив. Не само због потпуног изостанка јавности у припремању овог изузетно важног системског закона већ, што је много битније, зато што се однос садржине предлога закона према правима јавности најбоље могао описати као - игнорантски. Не само што нису предвиђени никакви механизми утицаја јавности на планирање и трошење буџета него у тексту Закона буквално није било могуће пронаћи чак ни саму реч јавност. Некаква „гужва“ је направљена, али ипак једини резултат реакције Повереника, амандмана групе НВО и подршке неких посланика био је само то да је у члану 4. Закона у коме се набрајају принципи буџетског система поменут и принцип јавности. Само поменут и готово.

Идеја, да дружећи се са грађанима, „опуштено“, у веселом играказу и пред ТВ камерама своју „приврженост“ према правима јавности „потврђују“ и људи који су имали и свесно пропустили прилику да то учине на озбиљан начин, није ми била ни мало симпатична. И зато ме је „идеја“ да је сам „прст божији“ у виду кише с неба то спречио, насмејала. Наравно, само на тренутак.